

Praksisfortellinger - samisk

Praksisfortellingene er laget for å støtte barnehagene i arbeidet med innholdet i rammeplanen for barnehage. Fortellingene har refleksjonsspørsmål personalet kan bruke for videre diskusjon.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 05.02.2019

Praksisfortelling: En tid for å undre seg

Barnehagen skal blant annet legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og oppleve naturen som arena for lek og læring. Personalet skal gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd. Personalet skal synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen.



Bokmål - En tid til å undre seg

I lavvoen er det helt stille. Bålet knitrer i midten av lavvoen og rammer inn roen og atmosfæren. De store barna ligger på hvert sitt reinskinn i en sirkel rundt bålet og lytter til de ulike natur- og dyrelydene som strømmer ut fra de små høyttalerne under hvert reinskinn. En voksen leder barna nesten umerkelig gjennom hvilestunden. Det er en sømløs overgang fra aktivitet til hvile uten at det virker som den voksne styrer og veileder for mye.

Et barn sier spontant at bamsen hans også ligger helt stille og nesten sover i hvilestunden. Kanskje bamsen fikk et myggestikk? En voksen følger opp og spør gutten om det er godt å ligge sånn helt stille og høre på mange forskjellige lyder. Ja, sier gutten. Det er nesten som om det på helt ordentlig er mygg i lavvoen, helt på ordentlig. Det er nesten som det er en hel liten

myggfabrikk inne i magen min nå, sier en voksen og smiler. Men det er ikke helt på ordentlig? sier gutten og ser undrende på den voksne.

Et barn som leker utenfor lavvoen, gløtter inn gjennom lavvodøren og er nysgjerrig på hva som skjer der inne? Vi ligger helt stille sammen med masse mygg, vi, sier gutten med bamsen.

Hvis du legger øret mot bakken og ligger helt stille, kan du høre det store, varme reinhjertet banke under jorden. En påminnelse om at vi må ta vare på hverandre og omgivelsene våre. Alt dette har vi bare til låns. Nå er det tid for mat, slik at myggene i «myggfabrikken» får litt mat og drikke. En magisk reise er over og forsvinner med røyken opp i lufta, gjennom den lille åpningen i lavvotaket og ut i universet. Gløtter man opp i taket på lavvoen, så kan den lille åpningen ligne litt på en glorie.

Refleksjonsspørsmål

- Åpner vi opp for filosofiske samtaler med barn? Er vi med på barnas undringsreise?
- Hva er samisk naturfilosofi, og hvordan kommer den til uttrykk i vår barnehage?
- Hva er den samiske måten å tenke læring på? Hvordan fremmer vi den samiske måten å tenke læring på i vår barnehage?



Nynorsk - Ei tid til å undre seg

I lavvoen er det heilt stilt. Bålet knitrar i midten av lavvoen og rammar inn roa og atmosfæren. Dei store barna ligg rundt bålet på kvart sitt reinsdyrskinn og lyttar til dei ulike natur- og dyrelydane som strøymar ut frå dei små høgtalarane under kvart reinsdyrskinn. Ein vaksen leier barna nesten umerkeleg gjennom kvilestunda. Det er saumlaus overgang frå aktivitet til kvile utan at det verkar som den vaksne styrer og rettleier for mykje.

Eit barn utbryt spontant at bamsen hans òg ligg heilt still og nesten søv i kvilestunda. Kanskje bamsen fekk myggestikk? Ein vaksen følgjer opp og spør guten om det er godt å liggje sånn heilt i ro og høyre på mange ulike lydar. Ja, seier guten. Det er som om det verkeleg er mygg i lavvoen, heilt på ordentleg. Det er nesten som det er ein heil liten myggfabrikk inni magen min

no, seier ein vaksen og smiler. Men ikkje heilt på ordentleg? seier guten og ser undrande på den vaksne.

Eit barn som leikar utanfor, gløttar inn gjennom lavvodøra og er nysgjerrig på kva som skjer der inne? Vi ligg heilt i ro saman med masse mygg, vi, seier guten med bamsen.

Om du legg øyret mot bakken og ligg heilt still, kan du høyre det store, varme reinhjetet banke under jorda. Det minner oss på at vi må ta vare på kvarandre og omgivnadene våre. Alt dette har vi berre til låns. No er det tid for mat, slik at myggane i «myggfabrikken» får litt mat og drikke. Ei magisk reise er over og forsvinn med røyken opp i lufta, gjennom den vesle opninga i lavvotaket og ut i universet. Gløttar ein opp i taket på lavvoen, så kan den vesle opninga likne litt på ein glorie.

Refleksjonsspørsmål

- Opnar vi for filosofiske samtalar med barn? Blir vi med barna på undringsreise?
- Kva er samisk naturfilosofi, og korleis kjem den til uttrykk i vår barnehage?
- Kva er den samiske måten å tenkje læring på? Korleis fremmar vi den samiske måten å tenkje læring på i vår barnehage?

Praksisfortelling: Et møte

Barnehagen skal blant annet legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Her er et eksempel fra en samisk barnehage som kan inspirere andre barnehager i dette arbeidet.



Bokmål - Et møte

Hva er det som lyser så innbydende og fint i kroken på avdelingen til de yngste barna? Så magisk og tiltrekkende sansehulen er! Nysgjerrige, men forsiktige stimler barna sammen rundt sansehulen som har dukket opp. Kanskje lurar sansehulen på om den får tillatelse til å være på avdelingen?

Går vi nærmere, ser det nesten ut som et «tusen og én natt-telt». Det er nesten som vi ser for oss Aladdin sveve på en samisk stjernehimmel over hulen. Barna kjenner på det myke silkestoffet blandet med det grove lyse stoffet. Taket er pyntet med lyskjegler og lysende stjerner omkranset av et gjennomsiktig silkestoff. Det er lag på lag med glitterstoff, og ser vi godt etter, oppdager vi små blinkende speil i stoffet som sender solstråler ut i rommet. Inni speilene ser vi ansiktene til alle barna på avdelingen.

En voksen kryper inn i sansehulen sammen med et barn. Sammen betrakter de hulen innvendig. Slik et fint samspill mellom det kjente og det ukjente! Veggene er pyntet med garvet reinskinn og et mykt lite, hvitt kaninskin. Den lille jenta legger kinnet mot det myke kaninskinnet et øyeblikk.

Å, der rett foran oss er det jo bilder av reven, isbjørnen, ulven og reinsdyret. Den lille jenta går bort til bildet av reven, stryker på det og sier med entusiasme og gjenkjennelse: *rieban*, rev. Hun peker på øynene, ørene og sanser med hendene, på den måten kroppsliggjør hun møtet med reven. Flere barn kommer til og vil inn i sansehulen. Barna betrakter dyrebildene, og spontant lyder reinsdyrjoiken som en slags ærbødig hilsen til dyrene. Sansehulen har gitt næring til barnas lek resten av dagen. Hvis noen lurte på om sansehulen fikk tillatelse til å bli stående der, så er svaret et rungende ja.

Refleksjonsspørsmål

- På hvilken måte tilpasser vi tradisjonskunnskap til en ny og moderne tid?
- Hva er samiske verdier?
- Hvordan jobber vi med å gjøre de yngste kjent med samiske verdier, og på hvilken måte kommer dette til uttrykk i vår barnehage?
- Hvordan legger vi til rette for at barna skal få opplevelser som berører kropp og sjel?



Nynorsk - Eit møte

Kva er det som lyser så innbydande og fint i kroken på avdelinga til dei yngste barna? Så trolsk og tiltrekkjande sansehøla er! Nysgjerrige, men varsame stimlar barna saman rundt

sansehøla som har dukka opp. Kanskje lurer sansehøla på om ho får lov å bli verande på avdelinga?

Går vi nærmare, ser det nesten ut som eit «tusen og éi natt-telt». Det er nesten så vi ser for oss Aladdin sveve på ein samisk stjernehimmel over høla. Barna kjenner på det mjuke silkestoffet blanda med grovt lyst stoff. Taket er pynta med lyskjegler og lysande stjerner som er omkransa av eit gjennomsiktig silkestoff. Det er lag på lag med glitterstoff, og ser vi nøye etter, oppdagar vi små blinkande speglar i stoffet som sender solstrålar ut i rommet. Inni speglane ser vi ansikta til alle barna på avdelinga.

Ein vaksen kryp inn i sansehøla saman med eit barn. Saman ser dei på høla innvendig. Så fint samspel mellom det kjende og det ukjende! Veggene er pynta med garva reinsdyrskinn og eit mjukt lite, kvitt kaninskin. Den vesle jenta legg kinnet mot det mjuke kaninskinnet ein augeblink.

Å, rett framfor oss er det bilete av reven, isbjørnen, ulven og reinsdyret! Den vesle jenta går bort til biletet av reven, stryk på det og seier frydefullt og gjenkjennande: *rieban*, rev. Ho peiker på auga, øyra og sansar med hendene. På den måten gjer ho dette til eit kroppsleg møte med reven. Fleire barn kjem til og vil inn i sansehøla. Barna ser på dyrebileta, og spontant lyder reinsdyrjoiken som ei slags ærbødig helsing til dyra. Sansehøla har gitt barna næring til ny leik resten av dagen. Om nokon lurer på om sansehøla fekk lov til å bli ståande på avdelinga, så er svaret eit rungande ja.

Refleksjonsspørsmål

- På kva måte tilpassar vi tradisjonskunnskap til ei ny og moderne tid?
- Kva er samiske verdiar?
- Korleis jobbar vi med å gjere dei yngste kjende med samiske verdiar, og på kva måte kjem det til uttrykk i vår barnehage?
- Korleis legg vi til rette for at barna skal få opplevingar som rører kropp og sjel?

